

POLSKA AKADEMIA NAUK
Instytut Badań Systemowych

**ZARZĄDZANIE FINANSAMI I DŁUGIEM
SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ**

Krzysztof S. Cichocki

Warszawa 2013

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT BADAŃ SYSTEMOWYCH**

**Seria: BADANIA SYSTEMOWE
Tom 74**

**Redaktor naukowy:
Prof. dr hab. inż. Jakub Gutenbaum**

Warszawa 2013

Rada redakcyjna serii: BADANIA SYSTEMOWE

Prof. Olgierd Hryniewicz - przewodniczący

Prof. Jakub Gutenbaum – redaktor naczelny

Prof. Janusz Kacprzyk

Prof. Tadeusz Kaczorek

Prof. Roman Kulikowski

Prof. Marek Libura

Prof. Krzysztof Malinowski

Prof. Zbigniew Nahorski

Prof. Marek Niezgódka

Prof. Roman Słowiński

Prof. Jan Studziński

Prof. Stanisław Walukiewicz

Prof. Antoni Żochowski

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT BADAŃ SYSTEMOWYCH**

Krzysztof S. Cichocki

**ZARZĄDZANIE FINANSAMI I DŁUGIEM
SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ**

Warszawa 2013

**Copyright © by Instytut Badań Systemowych PAN
Warszawa 2013**

Autor:

Krzysztof S. Cichocki

Instytut Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk
ul. Newelska 6, 01-447 Warszawa
Krzysztof.Cichocki@ibspan.waw.pl

Recenzenci:

prof dr hab. Kazimierz Pająk

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

dr hab. Zbigniew Grzymała

Szkoła Główna Handlowa

Skład: Aneta M. Pielak

Wydawca:

**Instytut Badań Systemowych
Polskiej Akademii Nauk**
Newelska 6, 01-447 Warszawa
www.ibspan.waw.pl

ISSN 0208-8029
ISBN 83-894-7552-9

Spis Tabel

Tabela 3.1. Podstawowe kategorie dochodów JST	66
Tabela 3.2. Przykładowe założenia dotyczące struktury dochodów miasta na prawach powiatu.	67
Tabela 3.3. Przykładowe założenia do polityki długu JST.....	82
Tabela 5.1. Udział funduszy UE w wydatkach inwestycyjnych dla WPF1 i WPF2	121
Tabela 5.2. Wybrane kategorie dochodów dla gmin, miast, powiatów i województw w Polsce, lata 2008-2013.....	154
Tabela 5.3. Wybrane kategorie dochodów i wydatków gminy 10	156
Tabela 5.4. Porównanie reguł określających limit na koszt obsługi długu w relacji do dochodów, gmina 3	159
Tabela 5.5. Limit na całkowity koszt obsługi długu w relacji do dochodów, gmina 4	161
Tabela 6.1. Ograniczanie deficytu - kwotowo i proporcjonalnie do dochodów	175
Tabela 6.2. Deficyt, dług i inwestycje w sektorze publicznym i podsektorze samorządowym; udział w PKB	176
Tabela 11.1. Opis wskaźników; lata 2004-2006	266
Tabela 11.2. Korelacja Spearmana; okres 2004-2007. Źródło: opracowanie własne.	276
Tabela 11.3. Korelacja Pearsona; liniowe; okres 2004-2007. Źródło: opracowanie własne.	277
Tabela 11.4. Metoda Spearmana.	278
Tabela 11.5. Metoda Pearsona	278
Tabela 11.6. Wartości średnie oraz odchylenie standardowe, metoda Pearsona	279
Tabela 11.7. Przykładowe dane do analizy statystycznej	280
Tabela 11.8. Wartości średnie oraz odchylenie standardowe dla wybranych miast	281
Tabela 11.9. Korelacja Spearmana; okres 2007-2012. Warszawa.	282
Tabela 11.10. Korelacja Pearsona; okres 2007-2012. Warszawa.	283
Tabela 11.11. Korelacja Spearmana; okres 2007-2012. Łochów.	284
Tabela 11.12. Korelacja Pearsona; okres 2007-2012. Łochów.....	285
Tabela 11.13. Korelacja Spearmana; okres 2007-2012. Siedlce.....	286
Tabela 11.14. Korelacja Pearsona; 2007-2012.	287
Tabela 11.15. Wartości średnie wskaźników finansowych w okresie 2004-2006	288
Tabela 11.16. Średnie wartości wskaźników finansowych dla JST w Polsce; 2007-2012	289

Z recenzji

„Monografia ... jest jedną z najciekawszych pozycji naukowych, jakie miałem okazję przeczytać, dotyczącą zagadnień finansów samorządu terytorialnego. Rzeczowo relacjonuje możliwości zagospodarowania środków inwestycyjnych w perspektywie obecnego i przewidywanego długu jednostek samorządu terytorialnego.”

„Zaprezentowano model, który uwzględnia warunki ustawy o finansach publicznych i pokazano, rozwiązując model dla konkretnych jst, że przepisy ustawy nie zapobiegają przed wzrostem zadłużenia. Zaproponowano modyfikację modelu, z pomocą którego skutecznie ogranicza się zadłużenie.”

„Modele skonstruowane w rozdziale 5 są pierwszymi tego typu modelami w literaturze polskiej i mają duży potencjał w obszarze praktycznych zastosowań.”

„Jest wyjątkową publikacją o tak szerokim spojrzeniu na zarządzanie finansami jst.”

„Monografię rekomenduję jako wysokiej klasy materiał poznawczy zarówno w zakresie teoretycznym, jak i praktycznym.”

Dr hab. Zbigniew Grzymała, Prof. SGH

„(...) praca ... należy do grupy nielicznych w Polsce opracowań ujmujących całokształt zagadnień związanych z: gospodarką finansową jst na szczeblu lokalnym i regionalnym, zarządzaniem długiem oraz działalnością gospodarczą. Jest to nowe spojrzenie wynikające z dużego dorobku naukowego autora.”

„(...) autor zaproponował i omówił metodologię długoletniej analizy finansowej jst z wykorzystaniem modeli matematycznych”

„Ważnym osiągnięciem autora jest zaprezentowanie istotnych problemów polskiego, europejskiego oraz amerykańskiego samorządu terytorialnego związanych z finansami, długiem, inwestycjami i rozwojem oraz wypełnianiem przez jst zadań publicznych”.

„To świetna monografia (...) będzie ona cennym źródłem wiedzy dla studentów uczelni ekonomicznych, wydziałów prawa i samorządowców.”

Prof. zw. dr hab. Kazimierz Pająk, UE w Poznaniu

ISSN 0208-8029
ISBN 83-894-7552-9

**INSTYTUT BADAŃ SYSTEMOWYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**
tel.: (+48) 22 3810246 / 22 3810277 / 22 3810241 / 22 3810273
e-mail: biblioteka@ibspan.waw.pl